

Tot una mar de complicitats musicals

La Mediterrània sempre ha estat font d'inspiració dels músics catalans, que han idealitzat la mar, espai d'un escenari impossible i gran via d'intercomunicació entre els països que la comparteixen.

La majoria de músics dels Països Catalans, tret dels de l'interior del Principat, alguna vegada s'han sentit cridats a fer una cançó sobre la mar. Així, la Mediterrània ha estat especialment utilitzada, a tort i a dret, tant a l'hora de rimar com a l'hora de definir estils o de respondre a periodistes àvids d'etiquetes.

Aquest afany d'amarar-se de mediterraneïtat ja ve de lluny, com ho demostra la cançó popular de tot el litoral català. Un exemple clar d'aquesta tradició feta cant són les havaneres, recuperades o reinventades fins a la sacietat per tantíssims grups que cada agost fan la mateixa cosa a la Costa Brava. A part els grups d'havaneres, també han gosat abordar aquest ritme mariner cantants com la Marina Rossell (de fet, poca gent sap dir més de dues havaneres sense esmentar "La gavina" —la primera és "El meu avi", evidentment).

Actualment, en aquest país, que és mediterrani, però també pirinenc, hi ha autors que es destaquen per la seva obsessió amb el Mare Nostrum. La mallorquina Maria del Mar Bonet, per exemple, ha fet molts temes amb la mar de fons, fins i tot discos sencers: un amb els valencians d'Al Tall, titulat *Cançons de la nostra Mediterrània* (1982), i l'altre en solitari, titulat *Salmaia* (1995). En la presentació d'aquest darrer compacte, la cantant recordava que si res unia totes les peces del disc eren les arrels mediterrànies. Amb tot, evitava d'etiquetar la seva mar: "no intento definir la Mediterrània en els meus discos. Hi ha tanta riquesa musical en el que el músic Omar

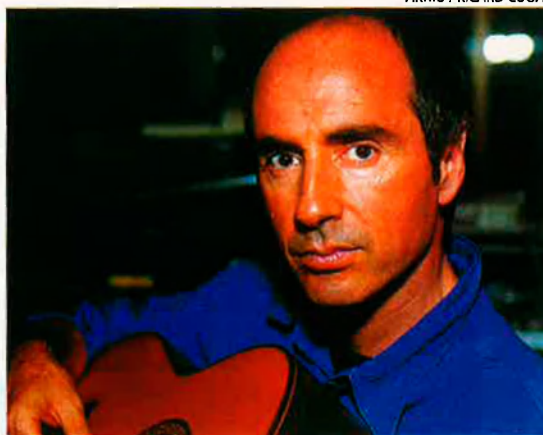
Züluf Livaneli defineix com a 'sisè continent'!"

Estàndards mediterranis. Més enllà de la mar com a recurs, els valencians d'Al Tall també han treballat els nexes comuns dels ciutadans mediterranis i fins i tot hi han teoritzat. "Així com hi ha estàndards de jazz i blues que permeten als músics de posar-se d'acord ràpidament a l'hora de tocar alguna cosa improvisada, nosaltres volíem crear unes estructures perquè músics d'ací

Al Tall: "Volíem crear unes estructures perquè músics d'ací i d'allà de la Mediterrània poguérem improvisar junts."

i d'allà de la Mediterrània poguérem tocar junts improvisant", explicaven els membres d'Al Tall parlant del disc *Tocs i vares* (1983). Amb tot, aquesta proposta no va quallar com els seus creadors haurien desitjat. Ara bé, si en la teoria no se'n van sortir, en la pràctica sí que van reeixir-hi un poc més: van crear la Trobada del Mediterrani de València, que entre els anys 1981 i 1986 va reunir el bo i millor dels músics d'aquesta mar. Els d'Al Tall

ARXIU / RICARD CUGAT

també van fer un disc amb un grup àrab.

A més dels músics esmentats, també s'han deixat inspirar per les onades grups de rock, com Elèctrica Dharma, Ja T'ho Diré, Ocults, i un llarg etcètera. De totes maneres, si hi ha hagut cap músic que hagi cantat la mar, sobre la mar, amb la mar i quasi dins la mar, aquest és Lluís Llach. A més d'incomptables cançons, Llach té dos discos especialment centrats en el tema: *El meu amic el mar* (1978) i *Un pont de mar blava* (1993). Però la relació de Llach amb la Mediterrània va més enllà de la inspiració, puix que va patir en carn pròpia "els vents fortíssims i les onades curtes i verticals". Fa uns anys explicava que en una travessa pel Mare Nostrum, en direcció a Itaca (Itaca, sí), el mal temps el va castigar..., mentre els companys de velar, com volent-li recordar que ell ja sabia que el camí era llarg i ple d'aventures, li cantaven la cançó de l'illa de Kavafis.

Sobre el disc 'Un pont de mar blava', Lluís Llach va dir: "Hem restat fidels a la nostra coherència ideològica definint un triangle cultural grec, àrab i català significatiu [de la Mediterrània]: el grec representa el fonament de la cultura occidental, l'àrab reflecteix sobretot la problemàtica de la xenofòbia, i el català és la representació de la cultura minoritària".

Oriol Cortacans